

Sivistys- ja vapaa-aikalautakunnalle
Kirkkonummen kunta

Kirkkonummen vammaisneuvosto

Esitys erityisuimakortin päivittämisestä

Hyvinvointialueuudistus tarkoittaa käytännössä sitä, että sosiaali- ja terveystalouden siirtyessä hyvinvointialueelle, jää kuntien vastuulle kuntalaisten hyvinvointi ja sen kehittäminen. Uiminen on kuntoilumuotona ja hyvinvoinnin ylläpitäjänä liikuntalaji, joka vahvistaa myös henkistä ja sosiaalista puolta. Siksi on tärkeää, että mahdollisimman monelle olisi mahdollista vammautumisen ja sairastumisen jälkeenkin harrastaa uimista vaikkakin taloudellisesti siihen ei enää olisi varaa. Tähän kunnan erityisryhmien uimakortti on ollut erinomainen tuki ja osallistamisen mahdollistaja.

Eri erityisryhmien uimakortti on Kirkkonummen kunnassa ahkerassa käytössä. Sen käyttäjäryhmissä ei ole kuitenkaan huomioitu sellaisia erityisryhmiä kuin esimerkiksi ottamissamme Espoon ja Helsingin korteissa on. Yhdenvertaisuuden vuoksi tulee näiden etujen olla yhteneviä. Laaja päivitys vaatii oletettavasti yhtä paljon viranomaistyötä kuin yhden uuden sairauden lisääminen uimakortin erityisryhmiin, joten samalla työmäärällä saadaan aikaan laajempi muutos.

Verrattaessa seniorikortin kortin saamista ja erityisryhmien hakuprosessia, tulee siihen tehdä muutokset niin, että se on erityisryhmille yhtä helppoa kuin seniorikortin osto suoraan uimahallin kassalta. Erityisuimakortin myöntämisessä on ollut kaksi linjaa.

Erityisuimakortti on päivitetty liikuntalautakunnassa viimeksi vuonna 2016. Esitämme, että etukorttiin tulee tehdä ehdotettuja muutoksia mm. seuraavasti:

Vammaisneuvoston ehdottamat seuraavat diagnoosit tai sairaudet tai etujen lisääminen

Vammaisen tulee saada uimahallikäynti maksuttomaksi niin yksin kun avustajan/avustajien kanssa. Kirkkonummella on kalliimpi kortti kuin Espoossa tai Helsingissä eikä tarjonta ole vastaavan laaja.

Nivelpsoriaatikoille (selkärankapsori on yksi nivelpsorin muoto). Psoria sairastavia on Kirkkonummella tilastollisesti n. 1200 henkilöä, joista nivelpsoriaatikoita ehkä n. 100 henkilöä. Osa on yli 70 vuotta, joten taloudellinen rasite aika minimaalinen hyötyyn nähden.

Tekonivelleikkaukseen odottavan pitäisi saada käydä uimahallissa maksutta myös ennen leikkausta.

Elinsiirtopotilaista on jo tehty aikaisemmin esitys nostamiseksi uimakortin erityisryhmien joukkoon, mutta esitys ei ole edennyt.

Poikkeuksetta ainakin harvinaissairaille, joilla on jokin tuki- ja liikuntaelimistön toimintaan vaikutta diagnoosi, harvinainen hengityssairaus, ihosairaus, reumasairaus, sidekudossairaus, sydänsairaus.

Erityisuimakortin voi ostaa yllä mainituista toimipisteistä näyttämällä kassalla henkilöllisyystodistuksen ja

- 1. Liikkumisesteisen pysäköintitunnuksen tai vammaisen pysäköintiluvan TAI**
- 2. Taksikortin, joka on myönnetty vammaispalvelulain mukaista kuljetuspalvelua varten TAI**
- 3. Näkövammaiskortin TAI**
- 4. KELA-kortin, jossa on jokin seuraavista tunnuksista:**

- Astma, keuhkoahtaumatauti KELA - kortin tunnus 203
- Diabetes KELA - kortin tunnus 103
- Lihastauti KELA - kortin tunnus 108
- MS-tauti KELA - kortin tunnus 109 tai 303
- Parkinsonin tauti KELA - kortin tunnus 110
- Psykiatriset sairaudet KELA - kortin tunnus 112 tai 188
- Reuma KELA - kortin tunnus 202
- Sepelvaltimotauti KELA - kortin tunnus 206
- Sydämen vajaatoiminta KELA - kortin tunnus 201

Avustaja

Kelan myöntämä EU-vammaiskortti, joka sisältää asiakkaalla avustajaoikeuden, tulee olla riittävä todiste tarpeesta ja tulee riittää, että se esitetään uimahallin kassalla.

Hakemusprosessi yleisesti tunnetun eurooppalaisen käytännön EU-kortin lisäksi on tarpeeton. Avustajia tulee voida olla kaksi (2), sillä asiakkaissa on heitäkkin, joilla tähän on tarve. Tähän auttaisi uimaystävän käyttömahdollisuus.

Omaishoitajalla pitää olla oikeus käyttää ns. VIP pukuhuonetta hoidettavan kanssa. Useimmiten he ovat eri sukupuolta ja muutoin heille ei uimahallissa käynti onnistu.

Sama ongelma poistuisi muilta avustajaa käyttäviltä, jos tulkinta koskisi myös avustajan kanssa uimahallissa käyntiä. Ei ole harvinaista, että avustaja on erisukupuolinen avustettavaan nähden.

Henkilökohtaisen avustajan saanti on vaikeaa kunnassa. Se, että avustajan pitäisi olla saman sukupuolinen tarkoittaa heillä, joilla on erisukupuolinen avustaja sitä, että he eivät pysty käyttämään etua.

Espoon esimerkki avustajia käyttävistä ryhmistä on liian suppea. Se rajaa pois mm. heitä, joilla on Kelasta myönnetty eurooppalainen vammaiskortti A-merkinnällä. Edun harkinnanvaraisuus edellyttää kunnassa näitä hoitavilta henkilöiltä sellaista terveydenhuollon osaamista, jota ei yleensä muu työ vaadi.

Voisiko erityisuimakortin saamiseksi olla diagnoosilistauksen lisäksi muitakin saamisperusteita esim. liikkumisesteisen pysäköintitunnus, kela-kortista löytyvä erityiskorvausoikeus, HSL avustajakortti? Helsingissä on tällaisia käytössä ja kriteerit on saatu kattamaan melko monipuolisesti eri diagnoosiryhmiä. *Liite 2*

Espoon esimerkissä on uimaystävä mahdollinen, tämä käytäntö tulee ottaa käyttöön Kirkkonummellakin

”Espoolainen erityisryhmien uimaranneketta tai +68 sporttiranneketta käyttävä henkilö voi ottaa uinti- tai kuntosalistävän maksutta mukaan uimaan, käyttäessään Espoon kaupungin uimahalleja. Uintiystävä voi olla kuka tahansa yli 18-vuotias henkilö, esimerkiksi täysi-ikäinen lapsi, muu sukulainen tai tuttu. Uintiystävä voi tulla mukaan, vaikka rannekkeen haltijalla olisi rannekeessa avustajatunnus ja avustaja mukanaan.” Uimaystävä auttaa siinä tilanteessa, kun avustettava tarvitsee kaksi henkilöä avustamaan.

Omaishoitajien etuudet – Kirkkonummella omaishoitajille oikeus ilmaiseen uintiin

”Espoolaista hoitavalle omaishoitajalle uimahallikäynnit ja kuntosalien vapaaharjoittelu ovat maksuttomia. Ranneke myönnetään henkilölle, joka saa Espoon kaupungilta omaishoidon tukea. Tuesta saatava palkkalaskelma on esitettävä uimahallin kassalla. Liikkumassa voi käydä kertaluonteisesti tai hankkia 6 kuukauden rannekkeen.”

Hakijoiden tietoturva

Tällä hetkellä asiakas joutuu lähettämään lääkärinlausuntoja, epikriisejä tai muita arkaluontoiseksi luokiteltavaa asiakirjaa kuntaan tätä korttia hakiessaan. Mikä on GDPR-lain ja tietosuoja-asetuksen mukainen suoja asiakkaalla tässä kunnan luomassa henkilötietorekisterissä ja saako asiakas halutessaan tiedon siitä, kuka on katsonut hänen tietojaan? Vertaa Helsinki.

Kunnan tiedottaminen erityisuimakortista ja erityisryhmien kuntosalikortista

Tietojen päivittäminen ajan tasalle kaikista tehdyistä muutoksista kunnan nettisivuille. Tämä on tärkeä osa saavutettavuutta. Uimahallista tulee tehdä sanakartta niin sinne saapumisesta kuin itse hallista.

Samalla tulee päivittää erityisryhmien käytössä oleva kuntosalioikeus.

Kirkkonummen vammaisneuvosto

LIITTEET	Liite 1	Kirkkonummen ja Espoon ohjeistus
	Liite 2	Helsingin ohjeistus

Liite 1**Kirkkonummen ja Espoon listaukset erityisryhmistä**

Listaus Kirkkonummen ja Espoon vammais- ja sairausryhmistä, jotka oikeuttavat erityisryhmäetuun uimahallissa.

Kirkkonummi, nyt voimassa olevat:

Erityisuimakortti

Hinnat

aikuiset 76,20 €

lapset 5-16-vuotiaat 38,10 €

sarjakortin lunastusmaksu 4,60 €

Erityisuimakortteja myönnetään kirkkonummelaisille omaehtoiseen uintiin. Erityisuimakortti on uimahallin vuosikortti, jonka saa vain tietyillä myöntämisperusteilla (Liikuntalautakunta 11.2.2016 §8). Kortti oikeuttaa yhteen uintikertaan päivässä Kirkkonummen uimahallissa hallin aukioloaikana. Kortti on voimassa ostopäivästä lähtien yhden (1) vuoden.

Kuinka haen erityisuimakorttia?

Uimahallin kassalta myönnetään oikeus ostaa erityisuimakortti seuraavien perusteiden mukaisesti.

Näytä kassalla peruste esim. KELA -kortti ja todista henkilöllisyys.

Astma Kelakortti, tunnus 203

Diabetes Kelakortti, tunnus 103

Epilepsia Kelakortti, tunnus 111

MS-tauti Kelakortti, tunnus 109, 303

Parkinsonin tauti Kelakortti, tunnus 110

Psykiatriset sairaudet Kelakortti, tunnus 112

Reuma Kelakortti, tunnus 202

Sepelvaltimotauti Kelakortti, tunnus 206

Näkövammaiskortti

Invalidien henkilökohtainen kuvallinen pysäköintilupa

Tai lähetä hakemus nuoriso- ja liikuntapalveluihin

HUOM! Käsittelemme erityisuimakorttihakemuksia seuraavan kerran 9.8. alkavalla viikolla.

Lääketieteelliseen selvitykseen perustuvat hakemukset tehdään [sähköisellä lomakkeella](#) nuoriso- ja liikuntapalveluihin. Liitä hakemukseen perusteeseen oikeuttava lääketieteellinen selvitys, esimerkiksi ote Kanta-palvelusta, kopio lääkärintodistuksesta tai epikriisistä. Selvityksestä tulee selkeästi käydä ilmi millä perusteella hakija anoo erityisuimakorttia. Päätös postitetaan kotiin. Myönteisen päätöksen jälkeen voit ostaa vuosikortin uimahallin kassalta. Päätös on voimassa viisi (5) vuotta, vuosikortti tulee ostaa vuosittain uimahallin kassalta.

HUOM! Erityisuimakorttihakemuksia käsitellään kerran viikossa.

Nuoriso- ja liikuntapalveluista myönnettävät oikeudet erityisuimakorttiin:

Fibromyalgia (M79.0, M79.7.)

Dysfasia (diagnoosi F80.1 tai F80.2)

Dystonia Lääketieteellinen selvitys

Kehitysvamma

CP-vamma (diagnoosi G80)

Lihastaudit (diagnoosi G70-G73)

Etenevät keskushermostosairaudet (diagnoosi G10-G13)

Polion jälkitilat

Syöpä (diagnoosista enintään 10 vuotta)

Lonkka- ja polviproteesit

Uniapnea

Vammaiset lapset

Motoriikan kehityshäiriö (diagnoosi F82)

Pitkäaikaismasentuneen hoitomalli HUOM! Ainoastaan siirtosairaanhoitajan lausunto

Yksi (1) + aikuinen -avustajakortti myönnetään seuraavien perusteiden mukaan:

kehitysvamma

CP-vamma

näkövamma

epilepsia

dysfasia

vammaiset lapset

alle 10-vuotiaat myöntämisperusteet täyttävät lapset. Jos lapsi on esim. 8 – vuotias, avustajakortin käyttöön on oikeus vain kahdeksi vuodeksi.

muut harkinnanvaraiset, joiden sairaus tai vamma sitä edellyttää.

Espoon listaus nyt voimassa olevista:

Hinta 40 € / vuosi.

”Erityisryhmien uimarannekkeeseen voi saada avustajatunnuksen, jolla uimahalliin pääsee maksutta myös täysi-ikäinen avustaja. Avustaja auttaa rannekkeen haltijaa pukeutumisessa, peseytymisessä sekä liikkumisessa koko harjoittelun ajan.

Avustajatunnus merkitään erityisryhmien uimarannekkeeseen oston yhteydessä, kun esität uimahallin kassalle KELA-kortin tunnuksen 111, näkövammaiskortin tai EU-vammaiskortin A-merkinnän. Voit anoa avustajatunnusta myös, jos haet ranneketta liikuntapalveluista.

Avustajatunnukseen ovat oikeutettuja:

Kehitysvammaiset

CP-vammaiset

Näkövammaiset

Epileptikot

Dysfaatikot

ADHD:ta sairastavat

Alle 10-vuotiaat myöntämisperusteet täyttävät lapset. Jos lapsi on esim. 8-vuotias, avustajatunnus myönnetään vain kahdeksi vuodeksi.

Muut harkinnanvaraiset, joiden sairaus tai vamma sitä edellyttää”

Uimahallin kassat myöntävät erityisryhmien uimarannekkeen [EU-vammaiskortilla\(ulkoinen linkki\)](#), näkövammaiskortilla tai KELA-kortin perusteella seuraavien perusteiden mukaisesti:

Astma tai keuhkohtaumatauti, KELA-kortin tunnus 203

Diabetes, KELA-kortin tunnus 103

Epilepsia (diagnoosi G40), KELA-kortin tunnus 111

MS-tauti (diagnoosi G35), KELA-kortin tunnus 109 tai 303

Parkinsonin tauti, KELA-kortin tunnus 110

Psyykiatriset sairaudet, KELA-kortin tunnus 112 tai 188

Reuma, KELA-kortin tunnus 202

Sepelvaltimotauti, KELA-kortin tunnus 206

Liikuntapalveluista myönnettävien erityisryhmien uimarannekkeiden myöntämisen perusteet:

ADHD (diagnoosi F90 tai F82), lääkärintodistus

CP-vamma (diagnoosi G80), lääkärintodistus

Dysfasia (diagnoosit F80.1 tai F80.2), lääkärintodistus

Dystonia, lääkärintodistus

Elinsiirtopotilaat, lääkärintodistus

Etenevät keskushermostosairaudet (diagnoosi G10-G13), lääkärintodistus

Fibromyalgia, lääkärintodistus

Invalidit, joiden invaliditeetin haitta-aste on väh. 50% tai haittaluokka väh. 11, lääkärintodistus

Kehitysvammaiset, lääkärintodistus tai kehitysvammahuollon lausunto

Lihastaudit (diagnoosi G70-G73), lääkärintodistus

Lonkka- tai polviproteesi, lääkärintodistus

MS-tauti (diagnoosi G35), lääkärintodistus

Polion jälkitilat, lääkärintodistus

Psykiatriset sairaudet, eläkepäätös TAI B-lausunto psykiatrisista syistä

Sairaalloinen lihavuus BMI 40+ ([liikuntaneuvonnan](#) kautta, myönnetään 2 vuodeksi)

Sydänlapset, lääkärintodistus

Syöpä (diagnoosi enintään 5 vuotta), lääkärintodistus

Uniapnea, lääkärintodistus

Vammaiset lapset, lääkärintodistus

ISO BMI35+ (alle 18 v. liikuntaneuvonnan kautta, myönnetään 2 vuodeksi)

Liite 2

Helsingin erityisuimakortti

Erityisuimakorttia voi hakea kahdella tavalla

Tapa 1: Erityisuimakortin voi ostaa yllä mainituista toimipisteistä näyttämällä kassalla henkilöllisyystodistuksen ja

1. Liikkumisesteisen pysäköintitunnuksen tai vammaisen pysäköintiluvan TAI
2. Taksikortin, joka on myönnetty vammaispalvelulain mukaista kuljetuspalvelua varten TAI
3. Näkövammaiskortin TAI
4. KELA-kortin, jossa on jokin seuraavista tunnuksista:

- Astma, keuhkohtaumatauti KELA - kortin tunnus 203
- Diabetes KELA - kortin tunnus 103
- Lihastauti KELA - kortin tunnus 108
- MS-tauti KELA - kortin tunnus 109 tai 303
- Parkinsonin tauti KELA - kortin tunnus 110
- Psykiatriset sairaudet KELA - kortin tunnus 112 tai 188
- Reuma KELA - kortin tunnus 202
- Sepelvaltimotauti KELA - kortin tunnus 206
- Sydämen vajaatoiminta KELA - kortin tunnus 201

Tapa 2. Tietyille vammaisille ja pitkäaikaissairaille henkilöille voidaan myöntää erityisuimakortti lääketieteellisen selvityksen perusteella, mihin **diagnoosi, haitta-aste tai haittaluokka on selvästi kirjattu**. Erityisuimakorttiin ovat oikeutettuja seuraavat vammaiset ja pitkäaikaissairaajat henkilöt:

- Vammaiset, pitkäaikaissairaajat ja erityistä tukea tarvitsevat alle 18-vuotiaat lapset ja nuoret
 - lääketieteellinen selvitys
- CP-vamma (diagnoosi G80)
 - Kelan hoitotukipäätös tai lääketieteellinen selvitys
- Etenevät keskushermoston sairaudet (diagnoosit G10-G13)
 - lääketieteellinen selvitys
- Kehitysvamma
 - Kehitysvammahuollon lausunto, Kelan hoitotukipäätös, josta ilmenee tieto kehitysvammasta tai muu lääketieteellinen selvitys
- Lihastaudit (diagnoosi G70-G73)
 - lääketieteellinen selvitys
- MS-tauti (diagnoosi G35)
 - lääketieteellinen selvitys
- Polion jälkitilat
 - lääketieteellinen selvitys
- Psykiatriset sairaudet (diagnoosi F32.2 tai F33.2)
 - lääketieteellinen selvitys
- Pysyvä sairaudesta tai vammasta johtuva liikkumista haittaava vähintään 55% haitta-aste tai haittaluokka 11

- lääketieteellinen selvitys, haittaluokka selkeästi määritelty
- Rintasyöpä (rintasyöpäleikatut)
 - lääketieteellinen selvitys

Tavalla 2 erityisuimakorttia voi hakea liikuntapalveluista vapaamuotoisesti. Hakemuksessa tulee olla **asiakkaan nimi** ja **kotiosoite**, sekä **liitteenä lääketieteellinen selvitys, johon diagnoosi, haitta-aste tai haittaluokka on selvästi kirjattu**. Uimahallien kassoilla ei käsitellä lääketieteellisiä lausuntoja.

Hakemuksen käsittelyaika on yleensä 2-3 viikkoa. Asiakkaalle lähetetään postissa kotiin vastaus, joka asiakkaan tulee esittää kaupungin uimahallin kassalla erityisuimakorttia lunastaessaan. Vastauksia ei lähetetä sähköpostitse. Asiakkaan tulee hakea lääketieteellisen lausunnon perusteella myönnettyä erityisuimakorttia uudestaan viiden vuoden välein. Liikuntapalveluissa ei säilytetä lääketieteellisiä selvityksiä, vaan ne palautetaan asiakkaalle tai hävitetään asianmukaisesti hakemuksen käsittelyn jälkeen.